

TABANA NI BULA

COVID-19 IVAKASALA ENA VEISIGA - VUKELULU, KA 25 NI MAJI, 2020

E sa 4 taucoko na kisi vakadeitaki ni COVID-19 e Viti. Ena qai vakaraitaka na matanitu ke vaka edua na veisau. Me vakai ira kece na mate veitauvi ni cegu, na mate veitauvi ni COVID-19 ena vakavuna na savu ni ucu, mosi ni tilotilo, vuvu kei na matetaka.

Veitauvi ira eso na tamata ena bibi sara ka rawa ni vakavuna na pneumonia se dredre ni cegu. Na mate veitauvi oqo esa bibi sara ena nodra bula na matua se qase yabaki levu kei ira na tiko rawa vei ira eso na mate sureti vaka na mate ni suka se mate ni uto ka rawa ni vakaleqa na nodra bula.

Oqo na vuna e dodonu mo taqomaki iko kei na nomu vuvale se itokani mai na mate veitauvi COVID-19

Ia na cava o rawa ni cakava mo veitaqomaki kina?

- Savata na ligamu ena veigauna ena sovu kei na wai me 20 na sekodi. Baleta? Na savati ni liga ena sovu kei na wai se dua na wainimate ni sava ni ligani ena rawa ni vakamatea na mate ena ligamu.

- Mo kakua ni tara na matamu, ucumu se gusumu. Tarova na veitaratara se veilulu. Baleta? Na liga edau tara e levu na ka, ka rawa ni terega na mate se virus. Ni sa tauva na liga ena rawa ni dewa ena mata, ucu kei na gusu. Ka rawa ni curuma na yagomu ka vakatauvimatetaki iko.

- Vakamatautaki na veiyawaki me 2 na mita vei iko kei ira na tale eso.

- Ubia na gusumu ena dua na itavoi pepa se ena ilobi ni ligamu ena gauna ko vu se suru kina. Baleta? Na wai ni yagona mai na suru se vuvu era vakadewana na mate. Mo yawaka mai na tamata ka vakamura ena itovo savasava mo taqomaki iko kei ira na wekamu voleka mai na mate veitauvi ena matetaka, batabata kei na COVID-19

**Taqomaki iko
Taqomaki ira kece**

“Bula”

Ena gauna oqo, vukea na valuti ni dewa ni mate veitauvi na COVID-19

Tarova na veilulu, veireguci kei na kisi

“Talofa”

**Veikidavaki ena bula,
yalova se deguvacu kina**

World Health Organization
Representative Office for the South Pacific

- Kakua ni vakauta na tukutuku lasulasu se veilasutaki baleta na COVID-19. Vakayagataka na itukutuku mai na tabana ni bula (www.health.gov.fj/) se nodra ivola mata, se (www.who.int).

Kevaka o curuma edua na matanitu e tiko kina na COVID-19 ena 14 na siga sa oti se sotava edua na tamata e tauvi koya na COVID-19 ka sa tiko vei iko na vuvu, mate taka, mosi ni tilotilo ka dredre nomu cegu, qiri totolo ena edua na naba oqori.

Ke vaka ovia raica edua vuniwai, qirita rawa ni bera niko lako mo vakalailaitaka kina na nodra rawa ni tauvimate na tamata.

Wasewase Loma 2219905
Wasewase Tokalau 2219906
Wasewase Ra 2219907
Wasewase Vualiku 2219908